

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Vita B. Francisci Xaverii

Torsellini, Orazio

Coloniae Agrippinae, 1610

VI. Malacæ Præfecto sacris interdicat.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42323

CAPVT VI.

Malacæ Præfecto sacris interdicit.

XAVERIUS Malacæ à ciuibus, pro malis quibus vrgebantur, benignius quam à Præfecto vr̄bis exceptus est. Vt primùm in ædes Societatis venit, imminentis certaminis haud ignarus, Socios etiam atque etiam rogauit, impensis vt precibus Deo commendarent suam in Sinas expeditionem. Pertimescere enim se, ne humani generis hostis omni eam ope per suos administratos impedire moliretur. Nec vanus is timor fuit. Præfectus vr̄bis, minimè Lusitani ingenij homo, Iacobi Pererix, cui pridem infensus erat, obstare gloriæ cœpit. Apparebat quippe ingenti non solùm emolumento, sed etiam decori futurum ei, si Proregis Legatus tenderet in Sinas. Igitur primorum ciuitatis consilio atque operâ vsus, per causam obsidionis vr̄bi imminētis Iacobum Pereriam retinuit, quo minùs obire posset Legationem. Ibi Franciscus, de sua expeditione sollicitus, cœpit Præfecti animum omnes in partes versare. Ceterùm æmulatio non mentem solùm excæcarat, sed etiam aures occluserat. Non illum Episcopi Goani litteræ, non Pro-

regis diplomata, non allegationes & preces amicorum quicquam mouebant. Venit ad eum Xauius, qui modò ipsius egerat negociũ cum Prorege: pecuniamq; illi mercedis nomine curarat. summa demissione orat pro amicitia, obtestatur per Christum communem Dominum, vti se cum Legato, quem Prorex Indiæ destinasset, in Sinas ire permittat: ne cursum Euangelij impediatur aut moretur: ne hanc à Diabolo gratiam, quam ille tantopere velit, ineat: neu tam insignem Christi sanguini ac nomini iniuriam inurat. At homo, hiante avaritia, qui Legationem illam iam spe & opinione deuorasset, non minùs ingratus in homines extitit, quàm impius in Deum. Quippe recordia captus, non modò Francisci auctoritate, recentique merito, sed ne obiecta quidem religione commotus est. Et Franciscus miscens precibus minas, magnopere eum monere institit, denunciãs, cauere, ne in Proregis Indiæ, Regis Lusitanæ, Dei denique immortalis, incurreret offensionem iramque: vtpote qui in vno negotio simul omnium illorum auctoritatem numenq; violaret. Sed ille obstinatè abnuens, contemptim omnia eludebat. Incertus igitur animi Xauius, eum cerneret vesanũ hominem nõ Re-

gis, non Dei reuerentia metuque tangi, consilium à necessitate petijt. Nunquam ad eam diem publicè se pro Apostolico Legato gesserat: verùm apud obstinatum animum nihil proficiens verbis, perfonam ab humilitate positam paulisper sumendam, præsentemque cælestis iræ terrorem illi incutiendum, existimauit. Ergo Pontificiũ diploma diu reconditum, tanquam è vagina gladium, educere decreuit, execrationesque & excommunicationes ostendere, quibus extemplo iugularentur, si qui suis in augenda religione conatibus obstare ausi forent. Non aliàs magis Francisci moderatio enituit. Quoniam tam atrox Deo potiùs quam sibi illata iniuria eius mouebat animum, quando ius obtinere nequibat suum, vt æquitatem animi obtineret, laborabat. Quocirca dolorẽ quamuis iustum vicit, iraque, cuius mirè potens erat, compressa, in tanta hominis insolentia nõ magis auctoritatem suam retinuit, quàm modestiam ac lenitatem. Nam (qua erat in omnes homines beneuolentia) illud ipsum diploma ita protulit, vt non ad vulnerandum, sed ad minitandũ prolatum vellet. Cæterùm si lenitas nihil proficeret, seueritatem adhibere statuit; demumque, omnibus rebus antè tentatis, necessarium illi

*Francisci
moderatio
in
signis in
iniuria.*

illi vulnus imponere. Nec moderatiùs *In excom-*
quàm prudentiùs rem exsecutus est. Vt *municatio*
sine turba ac tumultu res ageretur; opti- *ne infligē-*
mum facturus per internuncium, Iapo- *da modis-*
num morè, negotium gerere; impotentis *ratio.*
Præfecti congressum ipse vitavit. Ioan- *Laponum*
nem Soarium; Malacensem Vicarium, *more per*
adit: rem ostendit: negotium vt susci- *internun-*
piat, precatur. Cùm ille se verò id non pro *tium agit*
suo munere magis quàm pro amicitia se- *cum Præ-*
dulò facturum recepisset; libellum sup- *fecto vr-*
plicem apud eum Franciscus relinquit, *bis.*
indicem non minùs modestiæ quàm po- *Xaverij li-*
testatis suæ. quem nos libellum operæ *bellus sup-*
pretium duximus historiæ intexere, quo *plex.*
magis appareat Xaverij in tam acerba
iniuria æquitas animi moderatioque. Is
igitur est huiusmodi: Paulus III. Pont.
Max. nostri Regis rogatu me in Orien-
tem ad Ethnicorum conuersionem lega-
uit, vt, quantum in me esset, Euangeli-
um diuulgandum, & mundi effectorem
ab hominibus ad eius similitudinem con-
ditis agnoscendum colendumq; curarè.
Quod negoeium vt cumulatiùs ac maio-
re eum auctoritate perageretur, idem Põ-
tifex me Legatum Apostolicum creauit:
eiusque rei testes Pontificias literas cum
diplomate ad Regem Lusitaniæ misit,
vt ipse, si videretur, (quoniam quidem e-

,, ius efflagitatu me huc legabat) hisce præ-
 ,, fidiis auctoritatem instrueret ac munitet
 ,, meam. Rex igitur, cum ad eum Olyssi-
 ,, ponem eius accersitu venissem, ipse mihi
 ,, Pontificium diploma, Legationis Apo-
 ,, stolicae testimonium, simul cum Regis
 ,, literis tradidit. Hæc ego, ut primùm In-
 ,, diam attigi, Ioannem Alboquercium Go-
 ,, anum detuli Episcopum, qui, uti par fuit,
 ,, & agnouit, & approbavit. Itaque idem
 ,, ratus Christianam rem apud Sinas bene-
 ,, geri posse, eò me allegavit ea mente, ut
 ,, veram illis populis ac salubrem expone-
 ,, rem religionem. Id adeò ex eiusdem ad
 ,, Sinarum Regem epistola cognosci licet,
 ,, quàm tibi eo misi, ut in ea Episcopi super
 ,, mea in Sinas profectioe sententiam per-
 ,, spicias, & voluntatem. Prorex autem In-
 ,, diæ, è re diuina esse credens turò me in
 ,, Sinarum fines penetrare Iacobum Pere-
 ,, riam mecum ad Sinarum legavit Regem.
 ,, Id ita esse, eiusdem Proregis madata ac li-
 ,, teræ Iacobo datæ testantur. Franciscus
 ,, item Aluarus, Arcis Goanæ custos, idem
 ,, Regius Procurator, & Regionum nego-
 ,, tiorum Cognitor, omnia, uti Prorex præ-
 ,, ceperat, fieri imperavit. Atqui Mala-
 ,, census Præfectus iter tam acceptum Deo,
 ,, tam hominibus salutare, tot tantisque
 ,, auctoribus initum morari, Euangelioq;

absta-

obstare non veretur. Hic ego te Dei, & Episcopi Goani, in cuius potestate es, nomine vehementer oro quæsoque, ut, quoniam Episcopi hoc loco personam geris, Præfecto urbis decreta Pontificia, quorum initium est; Qui verò de cætero; (quibus decretis, quicumque Legatis Apostolicis impedimento sunt, anathemate feriuntur) diligenter explices; cumque per Deum obtesteris, ne iter nostrum ex Proregis & Episcopi auctoritate susceptum inhibeat. Sin minùs, denuncies, ei statim sacris interdici, non quidem Episcopi, aut tua, aut mea auctoritate, sed Sanctorum Pontificum, qui decreta illa & canones condiderunt, suprema vi ac potestate. Quocirca eum per IESU CHRISTI, Domini nostri, mortem plagasque meis verbis obsecrabis, ne in tam graues pœnas Ecclesiasticas præceps ruat. Nam longè profectò maiores, quam putat, Deo exsolueret pœnas. Hunc ipsum deinde libellum supplicem, simul cum Præfecti responso, ad me remittas oro, ut Episcopo testis sit, non negligentiam meam factum esse, ut profectioem in Sinas de ipsius sententia susceptam omitterem. Id autem quamprimum ut peragas, te vehementer etiam atque etiam rogo. Abbit enim tempestas ad Sinicam nauigandum.

tionem idonea. Id si feceris, eadem operam
 Deo rem gratam, mihi exoptatam, feceris.
 Neque enim adduci possum, ut credam,
 Præfectum vsque eò durum ac ferreum
 esse; ut, decretis Pontificiis cognitis,
 non continuo nos dimittat. Ergo Vicarius,
 hoc Francisci libello & precibus adductus,
 Præfectum convenit, seuerè denuncians,
 extemplo ei Pontificia auctoritate anathema
 infligi, nisi desistat Francisci conatibus
 obstare. orat per Christi mortem ac vulnera,
 ne committat, ut mortiferam plagam accipiat,
 summo dedecori iunctam. caueat ne se tam
 graui & inexpiabili obstringat scelere,
 pro quo haud dubiè maiora omnium opinione
 supplicia cælesti numini sit daturus. Sed
 surde erant aures vesania obstrepente.
 Ne Pontificali quidem auctoritate, & anathematis
 fulmine intentato, homo inuidus (adeò nihil
 nefas inuidia est) incepto destitit; ut satis
 appareret, non tam hominis illam pertinaciam
 esse, quàm Satanz Sinarum Regno ac suæ
 ditioni pertimescentis. Ægre tandem ab
 illo impetratum, ut pateretur Franciscum
 in Sinas abire; ut autem Pereriam Legatum
 dimitteret, nullo modo exprimi potuit.
 Ita constituta Legatio, consiliumque omne
 Xauerij (quod postea ostendit uentus)

Legatio in Sinas impedita.

uentus) impotentis hominis vitio ad nihilum recidit. Tum verò Franciscus tam proiectæ audaciæ infestus, ne quis in posterum tale aliquid auderet, edendum sibi duxit exemplum seueritatis suæ. Itaque Præfecto urbis, eiusque administris ac satellitibus, nominatim sacris interdictum esse Pontificia auctoritate rite pronuntiandum curat; non quidem ut eis infligeret vulnus, sed ut faucij iam infictum agnoscerent. Quippe Xaverius ipse dixisse fertur, Nunquam se quidem cuiquam auctorem futurum tam graue alteri excommunicationis plagam imponendi: tamē omnino effecturū, ut qui Pontificū decretis propter contumaciā vulnerati iam essent, eorum vulnera omnibus aperirentur; quo cæteros illorum pœna à simili recordia deterreret, ipsos verò saltem admoneret pudor, ut prope tam fœdis vulneribus remedium quaerent. Cæterum haud leue in eo certamine vulnus accepit Xaverius. Satis constat ex omnibus ærumnis ac molestiis, quas in omni vita plurimas maximasque perpeffus erat, nihil vnquam illi acerbius accidisse, quàm quòd tam salubris profectio ab eo impedita foret, à quo adiutam oportuiffet. Itaque ille mœstus non tam suam quàm Præfecti vicem, ipsius vitio peri-

*De excom-
municatis
Xaverij
sententia.*

*Vaticina-
tio grauis.*

*Malacensi
Praefecto
paenitenti-
am à Deo
precibus
impetrat.*

periclitātis, cum gemitu exclamasse dici-
tur. Enimuerò breui ille humani diuini-
que iuris violator insanam pecuniae &
honoris cupidinem non pecunia solum
& honore, sed etiam corpore (utinam
non etiam anima) luet. Subinde tem-
plum, quod ex aduerso erat, intuens,
genua posuit; supinisque manibus nu-
men illi propitiare coepit. Igitur manan-
tibus lacrymis exclamat; Te ego, IESU
CHRISTE, Deus cordis mei, per acerbis-
simos tuae necis cruciatus obsecro obte-
storque, ut intuearis ipse tuas cicatrices,
quas aeterno Patri assidue pro nobis o-
stentas: easque salubres etiā misero illi esse
velis, ut malis edoctus, tua benignitate a-
liquando respiciat. Nec irritae preces, nec
vana praedictio cecidit. Haud ita multo
post ille, cum & alia multa per summā in-
iuriam fecisset, & eodem ore atque au-
dacia, qua Xauerij auctoritatem contem-
pserat, Proregis contempsisset imperium,
memori numinis caelestis irā in arrogan-
tiae cumulo debitas poenas exsoluit. Con-
fessim namque homini contumaci, quasi
deficere ab Rege moliretur, Proregis iul-
su iniiciuntur catenae. Mox, ita ut erat
vinculus, Goam ad Proregem, inde in Lu-
sitaniā ad Regem abripitur. Ibi bonis
malè partis. spoliatus, notatus ignominia.

nia,
super
non
nume
terum
peruit
expia

Fract
in

N
non t
comm
tus, n
summ
Fama
stodias
ctis:
blica m
culis m
fuisse
Christ
sempit
primu
gelu v

nia, æternis addictus vinculis, lepra insuper teterrima coopertus interiit; ut non magis Rex imperium, quàm Deus numen suum, vindicasse videatur. Cæterum malis fatigatus oculos tandem aperuit, & vitæ labes salubri pœnitentia expiauit.

CAPVT VII.

Fracto Legationis consilio, nihilominus in Sinas pergit

NEc verò, fracto consilio, inuictus Xauerij animus fractus est; sed sibi non tam cum hominibus quàm cum communibus hostibus esse certamen ratus, ne quid omnino Satanæ cederet, summa ope contrâ tendendum putauit. Famâ acceperat, in Sinarum Regno custodias esse maximas ac refertissimas vinctis: peregrinos autem, qui sine fide publica in Sinas penetrassent, æternis vinculis mandari solitos. Quod terrori aliis fuisset, illi inuitamento fuit. Iam tum Christi hominumque amore ardens, sempiterno carceri se deuouebat, vinctis primùm, deinde per eos cæteris, Euangeliū vulgaturus. Namq; spem conceperat,

*Studium
propagan-
da fidei.*

rat,